

Ірина Хомишин

Національний університет «Львівська політехніка»,
Навчально-науковий інститут права,
психології та інноваційної освіти,
доцент кафедри адміністративного та інформаційного права
д-р юрид. наук
khomyshyni@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-6180-3478>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТИ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В УКРАЇНІ

<http://doi.org/10.23939/law2020.28.231>

© Хомишин І., 2020

У статті здійснено аналіз нормативно-правових актів, які регулюють сферу освіти засуджених до позбавлення волі. Звертається увага на положення міжнародних документів у пенітенціарній сфері, які рекомендують тюремним адміністраціям докладати будь-які зусилля для заохочення ув'язненого до активної участі в усіх аспектах освіти. Обґрунтовано необхідність навчання засуджених, як одного з найважливіших аспектів профілактики вчинення повторних злочинів.

Наголошено на потребі вироблення концепції реалізації державної політики у сфері освіти неповнолітніх ув'язнених та засуджених до позбавлення волі, оскільки основним засобом їх виправлення і ресоціалізації є навчання, яке не лише підвищує рівень грамотності а й збагачує діяльнісні можливостей людини та її духовного світу а відтак змінює відношення засудженого до суспільних відносин.

Ключові слова: освіта, навчання, засуджений до позбавлення волі, виправлення, ресоціалізація, пенітенціарна педагогіка, виправна колонія.

Постановка проблеми. Процес реформування кримінально-виконавчої системи передбачає створення умов для переходу до принципово нової якості пенітенціарної сисетми. Питання дотримання законності прав людини в установах виконання покарань стає все актуальнішим та значимим, оскільки суспільство стає більш демократичним, інтегрується в міжнародне співтовариство, розширюються міжнародні зв'язки. Основною метою реформування кримінально-виконавчої системи України є приведення її у відповідність до норм кримінального та кримінально-виконавчого законодавства, міжнародних стандартів. Серед шляхів реформування кримінально-виконавчої служби важливим є подальший розвиток мережі закладів освіти як обов'язкових і невід'ємних складових установ виконання покарань, зміцнення їх матеріально-технічної бази, створення належних умов для загальноосвітнього та професійно-технічного навчання засуджених, а також для реалізації програми їх суспільно корисної зайнятості.

У всьому світі засуджені до позбавлення волі до тепер мають або обмежений доступ до освіти, або взагалі його не мають, а ще рідше мають можливість отримати якісну освіту. І це незважаючи на те, що освіта є важливою передумовою для успішної ресоціалізації та соціальної адаптації, і пропонує реальну перспективу для майбутнього без рецидивів.

Аналіз дослідження проблеми. Роль освіти в процесі ресоціалізації засуджених досліджували вчені різних галузей, зокрема Караман О. Л. характеризує психолого-педагогічний портрет неповнолітнього засудженого, позбавленого волі. Соціально-педагогічна робота із засудженими стала об'єктом дослідження Коношенко С. В., Красної Н. П., Кушнар'єв С. В. висвітлює соціально-педагогічні умови надання допомоги засудженим похилого віку у виправній колонії.

Реалізації права осіб, засуджених до позбавлення волі, на освіту вивчалась Богатирьовою О. І. Градецьким А. В. Дукою О. О. Калашник, Н. Г. Хуторною С. В. Яковець І. С.

Метою статті є проаналізувати нормативно-правове підґрунтя забезпечення права на освіту засуджених до позбавлення волі.

Виклад основного матеріалу. Законодавець окресливши мету кримінально-виконавчого законодавства України, яка полягає у захисті інтересів особи, суспільства і держави, запобіганні вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами, основним завданням задля досягнення цієї мети встановив – створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених. Водночас серед основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених вказав на загальноосвітнє і професійно-технічне навчання [2].

До питання освіти і виховання в установах виконання покарань звертаються вчені різних галузей. Неабиякий внесок у дослідженні проблем навчання в пенітенціарних установах зробили педагоги, виділивши самостійну галузь педагогічної науки – пенітенціарну педагогіку. При цьому вчені окреслили її об'єкт та предмет – об'єктом пенітенціарної педагогіки є виховна система виправних установ (колонії, виховні колонії, в'язниці, лікувальні виправні установи), що охоплює педагогічну складову діяльності цих установ, а її предметом – закономірності виховання і особливості їх прояву в рамках виконання кримінального покарання як заходи державно примусу [3].

Як слушно зауважують вчені в категоріальний апарат пенітенціарної педагогіки входить не тільки понятійно-термінологічна система загальної педагогіки (педагогічний процес, виховання, освіта, навчання, розвиток, освіта та ін.), але і такі терміни як виправлення» (подолання дефектів в усвідомленні і поведінці, що призвели засудженого до злочину), «перевиховання» (процес зміни неправильно сформованої особистості, подолання у неї негативних якостей, звичок, рис, які визначили її делінквентну поведінку) і ін [4].

Кримінально-виконавчий кодекс виправлення засудженого трактує як «процес позитивних змін, які відбуваються в його особистості та створюють у нього готовність до самокерованої правослухняної поведінки». Разом з тим виправлення засудженого передбачає в подальшому і його ресоціалізацію – «свідоме відновлення засудженого в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення його до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві». Основними засобами виправлення і ресоціалізації засуджених Кримінально-виконавче законодавство визнає: режим, пробацію, суспільно корисну працю, соціально-виховну роботу, загальноосвітнє і професійно-технічне навчання та громадський вплив [2].

А відтак освіта є беззаперечною умовою успішної реінтеграції в суспільство громадян, які скоїли злочини [5]

Разом із тим, епістемологічні труднощі в освіті засуджених вчені вбачають у переважно нормативному характері освітніх процесів як на рівні індивіда під час навчання, так і на мікрорівні пенітенціарної політики. Тут необхідно враховувати учасників цих нормативних дій, їхні суб'єктивні реакції, уявлення і цілі, кримінально-пенітенціарну субкультуру, об'єктивно існуючу в місцях позбавлення волі [6].

Не вдаючись до глибокого аналізу педагогічних проблем у сфері освіти засуджених, далі з'ясуємо правове підґрунтя забезпечення права на освіту засуджених. Правовий статус засудженого передбачає обмеження прав в обсязі визначеному кримінально-виконавчим законодавством, однак

серед прав засуджених до позбавлення волі, держава гарантує право на одержання освіти відповідно до законодавства про освіту [2].

Водночас у колоніях для засуджених до позбавлення волі забезпечується доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти.

Більш детально порядок організації навчання засуджених до позбавлення волі визначено Порядком організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах при виправних колоніях та слідчих ізоляторах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України, який затверджено спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства юстиції України від 10.06.2014р. Цей нормативно-правовий акт встановлює механізм організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах (ЗОНЗ), що створюються при виправних колоніях та слідчих ізоляторах, осіб, засуджених до позбавлення волі, та неповнолітніх ув'язнених [7].

Згідно з цим Порядком надання освітніх послуг засудженим здійснюється у загальноосвітніх навчальних закладах комунальної форми власності за якими закріплюються установи виконання покарань та слідчі ізолятори, або у ЗОНЗ при установах [7].

На адміністрацію установи для організації навчального процесу засуджених покладено обов'язок вести облік осіб, які не мають базової або повної загальної середньої освіти, та здійснювати контроль за охопленням загальною середньою освітою осіб, засуджених до позбавлення волі, і неповнолітніх ув'язнених. Водночас Директор ЗОНЗ проводить спільно з адміністрацією установи необхідну роботу щодо забезпечення отримання базової та повної загальної середньої освіти особами, які засуджені до позбавлення волі, та неповнолітніми ув'язненими [7].

Механізм створення умов для отримання засудженими освіти у виправних колоніях різного рівня безпеки той самий, однак особливості у цій сфері є щодо засуджених, які відбувають покарання у виді довічного позбавлення волі. Так, відповідно до ч. 4 ст. 151 КВК України, та згідно з Правилами внутрішнього розпорядку установ виконання покарань для осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, які не мають загальної середньої освіти, утворюються консультаційні пункти [2, 8].

Значна увага організації навчання приділяється у виховних колоніях, оскільки виховні колонії виконують покарання у виді позбавлення волі на певний строк стосовно засуджених неповнолітніх.

У виховних колоніях утворюються середні загальноосвітні школи трьох ступенів. Засуджені, які навчаються в них забезпечуються безоплатно підручниками, зошитами та письмовим приладдям.

Правилами внутрішнього розпорядку установ виконання покарань передбачена можливість користування інтернетом, що дає можливість організувати здобуття освіти дистанційно. Вважаємо за необхідне забезпечити можливість здобувати повну загальну середню освіту віддалено у разі недоцільності створення закладу освіти через малокомплектність класів, чи за великої вікової різниці здобувачів освіти. Формування дистанційних класів дасть змогу укомплектувати їх не лише в межах однієї установи виконання покарань, а за віком та рівнем підготовки учня. На нашу думку, задекларований сьогодні спосіб здобуття освіти засудженими є неефективним і, потребує великих затрат і не забезпечує отримання необхідних компетентностей.

З розвитком інформаційних технологій, підвищенням комп'ютерної грамотності населення, отримання публічних послуг дистанційно стає все більш затребуваним. З прагненнями України стати учасником глобального освітнього простору, дистанційні освітні послуги стрімко почали розвиватись, маючи на меті залучити широку аудиторію. Освітні послуги отримали широкий спектр засобів для їх надання. Здобуття освіти дистанційно характеризується низкою труднощів у нашій державі: це і рівень володіння технологіями дистанційного навчання педагогів, і технічна можливість для забезпечення цього процесу, і мотивація здобувача освіти. Для осіб, засуджених до позбавлення волі ці труднощі ще більше посилюються, оскільки установи виконання покарань передусім не готові матеріально-технічно до забезпечення дистанційного навчання.

Організація дистанційного навчання в УВП має бути спільним завданням Міністерства освіти та Міністерства юстиції. Водночас віртуальна школа для засуджених не повинна виключати виховний процес, який доцільно організовувати безпосередньо в УВП, поєднуючи його з психологічною підтримкою засуджених у спеціально створених психолого-виховних центрах з підготовки засуджених до життя на волі.

Дещо інша ситуація з реалізацією права на професійну освіту засуджених. Для засуджених, які не мають робітничої професії, за якою вони можуть бути працевлаштовані в колонії, надається можливість підготовки на курсах професійного навчання робітників на виробництві, що дозволяє набути необхідні компетентності. Якщо для загальної середньої освіти ми вважаємо доцільним дистанційне навчання, то для оволодіння професійним навичками найкращим «майданчиком» є виробництво. В УВП здійснюється два види професійного навчання засуджених: а) навчання у навчальних центрах; б) навчання на виробництві установи.

Положення про навчальний центр при кримінально-виконавчій установі закритого типу визначило, що Навчальний центр при кримінально-виконавчій установі закритого типу є державним професійно-технічним навчальним закладом другого атестаційного рівня, що забезпечує реалізацію потреб засуджених у професійно-технічній освіті, оволодінні робітничими професіями відповідно до їх покликань, інтересів, здібностей, стану здоров'я, а також їх перепідготовки та підвищенні кваліфікації [9].

З метою залучення засуджених до здобуття професійно-технічної освіти та з метою підвищення ефективності соціально-виховної роботи із засудженими на основі програм диференційованого виховного впливу та нормативного врегулювання цього напрямку діяльності Міністерство юстиції України затвердило низку положень, серед яких – Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Професія». Метою програми «Професія» є здобуття засудженими професії.

Основними завданнями програми «Професія» є взаємодія установ із професійно-технічними навчальними закладами; реалізація права засуджених на здобуття професійно-технічної освіти; розвиток корисної зайнятості та творчих здібностей засуджених; формування навичок навчальної та професійної діяльності; запобігання морально-психологічній деформації, пов'язаній з позбавленням волі; здобуття засудженими професії відповідно до їхніх покликань, інтересів і здібностей, що допоможе їхній адаптації після звільнення від відбування покарання.

Реалізація програми «Професія» поділяється на три етапи: початковий, основний та заключний. На початковому етапі вивчаються побажання засудженого на період відбування покарання щодо здобуття певної робітничої професії; з'ясовуються наявність робітничої професії у засудженого та його кваліфікаційний рівень; засудженому пропонується отримати робітничу професію у НЦ (ПТУ) при установі, що діє згідно з ліцензією на провадження діяльності, пов'язаної з наданням послуг із здобуття професійно-технічної освіти, відповідно до законодавства. Під час основного етапу відбувається навчання засуджених у НЦ (ПТУ) й на виробництві установи та надається можливість займатися самоосвітою у вільний від роботи час. На заключному етапі засуджений, який опанував курс професійно-технічного навчання і успішно пройшов кваліфікаційну атестацію, отримує свідоцтво про присвоєння або підвищення робітничої кваліфікації; засуджений працевлаштовується за набутою професією на виробництві установи [10].

Особливу увагу дослідників останнім часом привертає питання вищої освіти засуджених до позбавлення волі, при цьому вчені наголошують на можливостях дистанційної освіти, як однієї з найбільш прийнятної форми здобуття вищої освіти для такої категорії осіб [11].

Норми КВК не врегульовують питання отримання вищої освіти засудженими. Але не лише відсутність законодавчого механізму й організаційних засад є перешкодою в реалізації права засуджених на вищу освіту, до основних проблем у сфері забезпечення права на вищу освіту засуджених можемо виокремити й такі: рівень загальної освіти й, відповідно, можливість отримувати вищу освіту переважно на платній основі, не всі компетентності певної спеціальності можна набути

дистанційно, тобто має бути перелік освітніх програм, які можуть бути доступні засудженим до позбавлення волі.

Державна політика у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, на нашу думку, недостатньо уваги приділяє організації здобуття освіти ув'язненими.

Водночас рекомендації, які містяться в Європейських пенітенціарних правилах наголошують на необхідності доступу всім ув'язненим доступ до освітніх програм, які повинні бути максимально всебічними та відповідати індивідуальним потребам ув'язнених та їхнім прагненням, при цьому надаючи пріоритет ув'язненим, які не вміють читати, писати та рахувати, а також ув'язненим, які відчують брак базової освіти або професійної підготовки [12].

Ключовим документом що стосується освіти ув'язнених є Рекомендація No R (89) 12 Комітету Міністрів держав-членів Про освіту у в'язниці. Ця рекомендація всіляко підтримує навчання в тюрмах і вказує на необхідність тюремним адміністраціям докладати будь-які зусилля для заохочення ув'язненого до активної участі в усіх аспектах освіти [13].

Звертають особливу увагу на навчання і Мінімальні стандартні правила поведінки з в'язнями вказуючи, що навчання неграмотних і молоді треба вважати обов'язковим, і органи тюремного управління повинні звертати на це особливу увагу [14].

Висновки. На жаль, констатуємо, що існуюче законодавство не дозволяє ув'язненим повною мірою реалізувати своє конституційне право на освіту. Вважаємо за необхідне розробити концепцію реалізації державної політики у сфері освіти неповнолітніх ув'язнених та засуджених до позбавлення волі, яка стане важливим вектором перетворення всієї пенітенціарної системи.

На наш погляд, віртуальна школа стане ефективним майданчиком для здобуття освіти засудженими до позбавлення волі і в поєднанні з психолого-виховними центрами з підготовки засуджених до життя на волі, забезпечить не лише отримання документа про освіту державного зразка, але й формування у засуджених необхідних компетентностей відповідно до запитів і потреб суспільства, куди вони повернуться після закінчення терміну позбавлення волі.

Більшої уваги потрібно приділити і створенню можливостей здобуття вищої освіти для ув'язнених, що стане неабияким стимулом у їхньому виправленні та ресоціалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Образование молодежи и взрослых в тюрьмах Опыт из Центральной Азии, Южной Америки, Северной Африки и Европы Таня Червински, Ева Кениг, Татьяна Заиченко (Ред.)ю DVV Internationalю Институт по Международному сотрудничеству Немецкой Ассоциации Народных Университетов URL:https://www.dvv-international.de/fileadmin/files/Inhalte_Bilder_und_Dokumente/Materialien/IPE/IPE_69_russ.pdf. 2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003р № 1129-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1129-15/find?text=%EE%F1%E2%B3%F2> (дата звернення 16.07.2020). 3. Тюгаева Н. А. Пенитенциарная педагогика как отрасль педагогической науки. *Вестник Кузбасского института*. 2016 № 3 (28) URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/penitentsiarnaya-pedagogika-kak-otrasl-pedagogicheskoy-nauki> (дата звернення 16.07.2020). 4. Сломчинский А.Г. Пенитенциарная педагогика: контуры понятийного генезиса. *Сибирский педагогический журнал*. 2008 № 9 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/penitentsiarnaya-pedagogika-kontury-ponyatiynogo-genezisa> (дата звернення 16.07.2020). 5. Матвеева Ю. О. Роль освіти дорослих у процесі ресоціалізації засуджених. *Юридична психологія*. 2016. № 1. С. 180–187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ugpp_2016_1_17 (дата звернення 16.07.2020). 6. Сломчинский А.Г. Пенитенциарная педагогика: контуры понятийного генезиса. *Сибирский педагогический журнал*. 2008 № 9 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/penitentsiarnaya-pedagogika-kontury-ponyatiynogo-genezisa> (дата звернення 16.07.2020). 7. Порядок організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах при виправних колоніях та слідчих ізоляторах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України, який затверджено спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства юстиції України від 10.06.2014 р. № 691/897/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0629-14#Text> (дата звернення 16.07.2020). 8. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: Наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2018р. № 2823 / 5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z101018/find?text=%EA%EE%ED>

%F1%F3%EB%FC%F2%E0%F6%B3%E9%ED%E8%E9 (дата звернення 16.07.2020). 9. Положення про навчальний центр при кримінально-виконавчій установі закритого типу: Наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства юстиції України від 19.12.2013 р. № 1794/2691/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2192-13#Text> (дата звернення 16.07.2020). 10. Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Професія»: Наказ Міністерства юстиції України від 16.05.2016р. № 1418/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0728-16> (дата звернення 16.07.2020). 11. Градецький А. В. Освіта як засіб виправлення засуджених. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2015. № 1. С. 51–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drp_2015_1_12. (дата звернення 16.07.2020). 12. Європейські пенітенціарні (в'язничні) правила: Рекомендації Ради Європи від 12.02.1987р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_032/find?text=%EE%F1%E2%B3%F2 (дата звернення 18.07.2020). 13. Рекомендація No R (89) 12 Комітету Міністрів держав-членів Прийнята Комітетом Міністрів 13 жовтня 1989 року на 429-ій зустрічі заступників міністрів. URL: <https://pjp-eu.coe.int/documents/41781569/42171329/CMRec+%2889+%29+12+on+education+in+prison.pdf/9939f80e-77ee-491d-82f7-83e62566c872> (дата звернення 18.07.2020). 14. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями: Міжнародний документ ООН від 30.08.1955 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_212/find?text=%EE%F1%E2%B3%F2 (дата звернення 18.07.2020).

REFERENCES

1. Obrazovanye molodezhy u vzroslykh v tiurmakh Opyt yz Tsentralnoi Azyu, Yuzhnoi Ameryky, Severnoi Afryky u Evropy Tania Chervynsky, Eva Kenyh, Tatiana Zaychenko (Red.)iu DVV Internationaliu Ynstytut po Mezhdunarodnomu sotrudnychestvu Nemetskoj Assotsyatsyy Narodnykh Unyversytetov URL: https://www.dvv-international.de/fileadmin/files/Inhalte_Bilder_und_Dokumente/Materialien/IPE/IPE_69_russ.pdf. 2. Kryminalno-vykonavchyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 11.07.2003r No. 1129-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1129-15/find?text=%EE%F1%E2%B3%F2> (data zvernennia 16.07.2020). 3. Tiuhaeva N. A. Penyentsyarnaia pedahohyka kak otrasl pedahohycheskoj nauky. Vestnyk Kuzbasskoho ynstytuta. 2016 No. 3 (28) URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/penitentsiarnaya-pedagogika-kak-otrasl-pedagogicheskoy-nauki> (data zvernennia 16.07.2020). 4. Slomchynskiy A.H. Penyentsyarnaia pedahohyka: kontury poniatiynoho henezysa. Sybyrskiy pedahohycheskyy zhurnal. 2008 No. 9 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/penitentsiarnaya-pedagogika-kontury-ponyatiynogo-genezisa> (data zvernennia 16.07.2020). 5. Matvieieva Yu. O. Rol osvity doroslykh u protsesi resotsializatsii zasudzhennykh. Yurydychna psykhohohiia. 2016. No. 1. S. 180–187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urpp_2016_1_17 (data zvernennia 16.07.2020). 6. Slomchynskiy A.H. Penyentsyarnaia pedahohyka: kontury poniatiynoho henezysa. Sybyrskiy pedahohycheskyy zhurnal. 2008 No. 9 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/penitentsiarnaya-pedagogika-kontury-ponyatiynogo-genezisa> (data zvernennia 16.07.2020). 7. Poriadok orhanizatsii navchannia u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh pry vypravnykh koloniiakh ta slidchykh izoliatorakh, shcho nalezhat do sfery upravlinnia Derzhavnoi penitentsiarnoi sluzhby Ukrainy, yakyy zatverdzheno spilnym nakazom Ministerstva osvity i nauky ukrainy ta Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 10.06.2014r. No. 691/897/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0629-14#Text> (data zvernennia 16.07.2020). 8. Pro zatverdzhennia Pravyl vnutrishnoho rozporiadku ustanov vykonannia pokaran: Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 28.08.2018r. No. 2823/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z101018/find?text=%EA%EE%ED%F1%F3%EB%FC%F2%E0%F6%B3%E9%ED%E8%E9> (data zvernennia 16.07.2020). 9. Polozhennia pro navchalnyi tsentr pry kryminalno-vykonavchii ustanovi zakrytoho typu: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy, Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 19.12.2013r. No. 1794/2691/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2192-13#Text> (data zvernennia 16.07.2020). 10. Polozhennia pro prohamu dyferentsiiovanoho vykhovnoho vplyvu na zasudzhennykh «Profesiiia»: Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 16.05.2016r. No. 1418/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0728-16> (data zvernennia 16.07.2020). 11. Hradetskyi A. V. Osvita yak zasib vypravlennia zasudzhennykh. Derzhava ta rehiony. Seriiia: Pravo. 2015. No. 1. S. 51–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drp_2015_1_12. (data zvernennia 16.07.2020). 12. Yevropejski penitentsiarni (viaznychni) pravyla: Rekomendatsii Rady Yevropy vid 12.02.1987r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_032/find?text=%EE%F1%E2%B3%F2 (data zvernennia 18.07.2020). 13. Rekomendatsiia No R (89) 12 Komitetu Ministriv derzhav-chleniv Pryiniata Komitetom Ministriv 13 zhovtnia 1989 roku na 429-ii zustrichi zastupnykiv ministriv. URL: <https://pjp-eu.coe.int/documents/41781569/42171329/CMRec+%2889+%29+12+on+education+in+prison.pdf/9939f80e-77ee-491d-82f7-83e62566c872> (data zvernennia 18.07.2020). 14. Minimalni standartni pravyla povodzhennia z viazniamy: Mizhнародnyi dokument OON vid 30.08.1955r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_212/find?text=%EE%F1%E2%B3%F2 (data zvernennia 18.07.2020).

Дата надходження: 16.09.2020 р.

Iryna Khomyshyn

Associate Professor of the Department of Administrative
and Information law Educational
Institute of Law and Psychology
Sc. D.

**LEGAL REGULATION OF EDUCATION
OF SENTENCED TO IMPRISONMENT IN UKRAINE**

The article analyzes the normative legal acts that regulate the sphere of education of convicts. Attention is drawn to the provisions of international penitentiary instruments, which recommend that prison administrations make every effort to encourage prisoners to take an active part in all aspects of education. The necessity of training convicts as one of the most important aspects of prevention of recidivism is substantiated.

The need to develop a concept of state policy in the field of education of juvenile prisoners and prisoners is emphasized. The main means of their correction and resocialization is training, which not only increases literacy but also enriches the activities of man and his spiritual world and thus changes the convict's attitude to public relations.

Key words: education, training, prisoners, correction, resocialization, penitentiary pedagogy, correctional colony.